

OSNOVNO SKAVTSKO ZNANJE V VEJI IV

Ena glavnih prioritet voditeljev veje IV je, da skavti v četi pridobijo čim več uporabnega in preizkušenega skavtskega znanja. Skavtsko znanje je eno izmed tistih področij delovanja, ki nas loči od ostalih mladinskih organizacij.

Skavt ne pridobiva le na znanju, ampak razvija tudi veščine opazovanja, sklepanja in improvizacije. Poleg spoznavnega razvoja napreduje tudi na drugih področjih razvoja. Pridobiva si samozavest, uri se v iznajdljivosti, vzdržljivosti, vztrajnosti ter sodeluje z drugimi pri premagovanju izzivov in težav. Pridobiva si spoštovanje do narave in stvarstva, Boga in domovine ter okolja, v katerem živi. Skratka, **skavta vzgajamo celostno!**

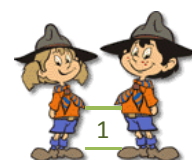
Skavtsko znanje je v teh smernicah razdeljeno na 9 področij, ki naj bi jih IV kot vodnik oz. ob odhodu iz čete znal v napisanem obsegu. Seveda vsega skavtskega znanja ne more pridobiti v enem letu. Naloga četovodje je, da skavta postopoma pripelje do cilja (tekem vseh let). Klasični skavtski izpit je npr. lahko razdeljen na več stopenj. Prav tako ni nujno, da vsako leto obravnavamo vsa znanja v enaki meri - kakšno leto več delamo na ognjih, drugo več na orientaciji. Vsako leto izberemo tisto področje, za katero se nam zdi, da je četa v njem najšibkejša.

Prav zato smo pri vsakem področju skavtskega znanja napisali okvirne cilje - tista vodila, ki naj bi jih v končni fazi preverjali. Do sedaj ste četovodje po lastni presoji izpostavljali vsebine, ki spadajo pod posamezno znanje. Da pa bi prenašanje skavtskega znanja ne izostajalo in da bi imeli na državni ravni enoten osnovni nivo znanja (TZV, medstegovska srečanja), smo s tropom ŽvN določili minimalno raven. Da ne bi bilo dileme – napisana so tudi tista znanja, ki jih vaši IV gotovo znajo. Morda bi sami kje dodali ali odvzeli kakšno znanje, vendar je potrebno nekje potegniti mejo in trop ŽvN je prav gotovo prava referenca v našem Združenju.

Predvsem pa vas ne bi radi prestrašili s tem. Še posebej, če se (še) ne počutite dovolj kompetentne. Vsega ni mogoče doseči v enem letu, ampak je to delo (in naloga) več generacij voditeljev. Pri vsem tem pa bomo zagotovo napredovali tudi voditelji. A odvisno je od nas samih.

Vsebina

OSNOVE SKAVTSTVA	2
ORODJA in UPORABA ORODJA	3
VOZLI, VEZAVE IN ZGRADBARSTVO	4
OGNJI IN KUHANJE NA ODPRTEM OGNJU.....	5
RASTLINE IN DENDROLOGIJA	6
PRVA POMOČ	7
ORIENTACIJA IN ODPRAVA	8
OPAZOVANJE NARAVE IN STEZOSLEDSTVO	9
BIVAKI IN ŠOTORJENJE	10

OSNOVE SKAVTSTVA

CILJI

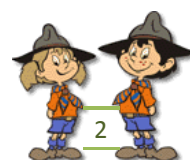
IV pozna osnovne pojme skavtskega gibanja, začetnika Baden Powell-a in zgodovino skavtstva vse do danes.

IV goji domovinski čut, zvestobo Bogu in pripadnost skavtskemu gibanju.

Skavtski zakoni in obljuba so temelj skavtstva, poznavanje skavtske simbolike, domoljubja, pa vedno manj vredna vrednota, ki jo lahko s spodbujanjem poznavanja simbolike dvignemo. Pri zgodovini skavtstva so pomembne le osnovne letnice. Bolj pomembno pa je, da IV sliši čim več zanimivih zgodb našega ustanovitelja Bi-Pija in si tako ustvari podobo o njem. Ne pozabimo pa tudi na bližnjo zgodovino in začetnika našega gibanja.

- IV zna na pamet povedati obljubo in skavtske zakone in ve njihov pomen
- molitev IV
- simbolika skavtske in slovenske zastave/grba, pomen znaka ZSKSS
- barva IV
- vod: oblika zastave voda, klic voda, osnovne funkcije v vodu, tradicija voda
- piski in formacije, postavitve in vedenje v kvadratu
- urejenost kroja, skavtska drža
- pesmi: Naj skavtski duh, Skavtska pesem, Slovesno obljubili smo, slovenska himna
- pomen skavtskega pozdrava (ČOP in palec-mezinec)
- IV pozna vse veje v stegu - poimenovanja in kratice
- pozna zavetnika svoje veje (godovni datum, osnovno življenjsko zgodbo sv. Jurija – zakaj ga je Bi-Pi določil za svetnika skavtov)
- osnovni podatki o Bi-Piju (rojstni dan in letnica – dan spomina, osnovno o družini, njegov poklic, nagrade, ki jih je dosegel, poimenovanje Impessa, bitka pri Mafekingu, njegova žena)
- začetki skavtstva (knjiga Skavtstvo za fante, prvi tabor – datum in kraj, približen potek tabora)
- začetki skavtstva v Sloveniji pred vojno in začetek našega združenja (Peter Lovšin in letnica ustanovitve Združenja), osnovna povezava in primerjava s taborniki
- ime in priimek trenutnega načelnika in načelnice

**V skavtski knjižnici sta v preteklih letih izšli dve knjigi: Bi-Pi – zgodba njegovega življenja in Skavtstvo za fante.*

ORODJA in UPORABA ORODJA

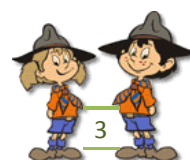
CILJI

IV pozna osnovno taborno orodje in zna rokovati z njim.

IV ima svoj nož in ga zna pravilno uporabljati.

V zadnjih letih pravilna uporaba osnovnega orodja in dela z nožem ni več samoumevna, saj se nekateri prvič srečajo z sekiro, žago in krampom na taboru, kjer vsi ponosno, a nevarno zamahujejo. Velika in vedno večja odgovornost in dolžnost bo, da voditelji naprej sebe in potem tudi IV naučimo pravilnega rokovanja z orodjem, hkrati pa IV priskrbimo varno orodje. Funkciji gospodarja v vodu dajmo večjo vlogo! Dober nož naj postane osnovna skavtova oprema.

- pred uporabo preveri primernost orodja (kot so npr. sekira, kramp, lopata, macola – udarno kladivo (nabrušenost, »nasajenost«), po uporabi ga shrani, za sabo pusti urejeno delavno območje
- varno in pravilno uporabi sekiro in žago ter ju pravilno prenaša
- pozna nevarnost snete sekire in seka v varnem območju
- "zna" žagati v paru
- zna našpičiti kol
- ima nož vedno pri sebi, varno shranjenega v etuiju/nožnici
- si zna narediti lesen klin (oz. nekaj podobnega); z nožem zna odrezati debelejšo palico, pravilno rezati, zarezovati utore, lupiti lubje...
- si zna kupiti dober in primeren nož

VOZLI, VEZAVE IN ZGRADBARSTVO

CILJI

IV pozna osnovne lastnosti različnih vrvi.

IV naredi trdno in premično zanko.

IV se s pomočjo vrvi varno povzpne na drevo.

IV trdno zveže taborno zgradbo.

IV poveže dve vrvi, pri tem pa upošteva debelino vrvi.

IV zna napeti vrvi.

Kdor ne zna vozlov, se težko znajde na taboru. Dobre taborne zgradbe so krona dela preko celega leta, kjer učenje vezav in vozlov dobi uporabno vrednost. Spodbujajmo rabo vozlov, ne le učenje le-teh (tudi na drugih področjih!). Sicer je učenje vozlov nesmiselno. Prusikarjenje, vrвна lestev, napenjanje vrvi čez potok, dvigovanje tovora, improvizacija pripomočkov...

Vrvi

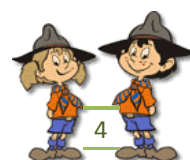
- delitev vrvi na naravne in umetne; umetne na statične in dinamične; uporaba vrvi glede na lastnosti
- skrb za vrvi: zlaganje, spajanje koncev vrvi

Vozli

- osmica
- ambulantni voz
- tovorni – začetni voz vezav, pritrjevanje vrvi na kol
- skrajševalni
- ribiški – povezovanje dveh vrvi
- tkalski – povezovanje različno debelih vrvi
- napenjalni
- kavbojski voz in prusikov voz- prusikarjenje
- voz fiksne zanke – mrtvi voz
- izdelava vrvne lestve (voz zadrga)
- alpski metulj (fiksna zanka sredi vrvi, pomembna za napenjanje vrvi)

Vezave in zgradbe

- križna, vzporedna, diagonalna vezava; vezava za spojitev dveh koncev
- izdelava trinožnika ali večnožnika
- IV pozna sistem vezav (estetsko je tudi kvalitetno) in jih zna pravilno uporabiti pri vezanju zgradb
- kuhinja
- utori
- povezovanje konstrukcije v višino

OGNJI IN KUHANJE NA ODPRTEM OGNJU

CILJI

IV postavi taborni ogenj in ga prižge z največ 3 vžigalicami.

IV v vsakem vremenu zakuri ogenj in si skuha čaj/obrok.

IV si speče tvist, meso na žerjavici – zna si pripraviti žerjavico, zna peči na/v žerjavici.

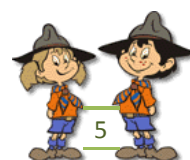
Bistveno je, da si zna skavt varno postaviti ogenj v vsakem vremenu. V veji IV naj to obvlada z vžigalicami, proti koncu čete, v suhem vremenu, pa tudi z kresilom! Skavt je vedno pripravljen! Izgovora, da ognja ne more zakuriti zaradi slabega vremena, ne pozna. Zato naj ima vsak vod na večdnevni aktivnosti oz. taboru vedno s seboj nekaj netiva. Tri vžigalice se zdijo na začetku ideal, z leti pa to postane standard. Kot vedno pa največ naredi praksa - zato naj vodi ogenj zakurijo že med letom na nekaj srečanjih, na taborih pa naj obrok na ognju pripravijo vsak dan.

Ognji

- varnost pri netenju ognja
- dračje
- različne debeline lesa
- sprotno sestavljanje ognja
- požarna ogroženost (spremljanje razmer), varno gašenje ognja
- različna netiva (breze se ne reže kot kebab)
- IV postavi taborni ogenj in pozna nekaj oblik tabornih ognjev (piramida, pagoda, stražni ogenj ...)
- vžigalice v vsakem vremenu
- kresilo v lepem vremenu

Kuhanje na odprtem ognju

- IV zna pripraviti nekaj enostavnih jedi na odprtem ognju (npr. makarone), zaveda se pomena prihranka časa zaradi uporabe pokrovke, zaščite ognja pred vetrom
- pozna pravilo, da se kuha na ognju, peče pa na/v žerjavici
- zna narediti maso za skavtski kruh
- zna pripraviti žerjavico in speči krompir
- zna postaviti tri/štirinožnik in narediti leseno kljuko/kavel za posodo/kotelj.
- zna pravilno poskrbeti za kurišče, kjer pripravlja hrano (lokacija, zaščita,...)

RASTLINE IN DENDROLOGIJA

CILJI

IV prepozna nekaj osnovnih užitnih rastlin in jih uporabi pri čajih, začimbah in v prehrani.
IV prepozna pogoste drevesne vrste v Sloveniji in zna izkoristiti uporabno vrednost vsake vrste.

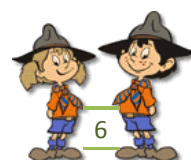
Morda se marsikateri voditelj tu počuti najbolj šibkega, hkrati pa je to eno najbolj uporabnih znanj. V osnovni šoli smo se večino tega že naučili, a kaj ko tega znanja nismo uporabili. Vendar smo skavti sredi prvovrstne učilnice. Bilo bi nenavadno, da bi bili cel teden sredi narave, razen za ogenj pa ne bi uporabili nobene rastline. Na taborih in večdnevnikih aktivnostih imamo ogromno časa, da se na začetku, posvetimo raziskovanju rastlin in dreves tudi skupaj z izvidniki.

RASTLINE

- pozna glavne strupene rastline (zlatica, šmarnica, volčja jagoda, podlesek)
- pozna vsaj 5 užitnih divjih rastlin in njihovo uporabo
- pozna vsaj eno divjo rastlino, ki jo lahko uporabimo kot začimbo ali dodatek (rman, materina dušica, kopriva)
- zna skuhati čaj iz divjih rastlin v vseh letnih časih (vsaj 2 rastlini)
- zna narediti zeliščni namaz s skuto in kisló smetano (rman, materina dušica, kislica, čemaž, meta, vršički iglavcev)
- zna narediti spomladansko solato z vsaj 3 spomladanskimi divjimi rastlinami (regrat, lipovi in bukovi listi, trobentica, marjetica, črna in bela detelja, pokalica, smrdljivec...)

DENDROLOGIJA

- loči iglavce od listavcev
- glede na vrsto kuhe/peke zna izbrati pravi les
- pozna lesko, brezo, bukev, hrast, javor, gaber, lipo, vrbo, smreko, bor in ve katere drevesne vrste se lahko uporabljajo v skavtske namene
- pozna razlike med smreko in jelko
- ve, kaj je sušica

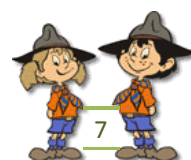
PRVA POMOČ

CILJI

- IV se ne boji ukrepati v nesreči in pomagati poškodovanemu.
Zna prenašati ponesrečenega na varno.
- Prepozna najosnovnejše življenjsko ogrožajoča stanja in pravilno ukrepa.
- IV pozna pogoste bolezenske znake – preventiva in kurativa.

Znanje prve pomoči je lahko precej obširno. Tu je skrčeno predvsem na praktične primere, ki se skavtu lahko zgodijo. Vseeno pa v prvo pomoč ne spada le povijanje. Skavte je potrebno najprej opogumiti in prepričati, da ne potrebujemo nobenega posebnega znanja, da pristopimo k poškodovanemu. Vaje reševanja osebe iz zaprtih prostorov, avtomobilskih nesreč, na težko dostopnih mestih ipd. in oskrba poškodovanih, naredijo učenje zanimivo in realno. Logika prve pomoči naj pri učenju in preverjanju poteka v smislu **prenesti ponesrečenega na varno, prepoznati stanje in ukrepati** – uporabiti pravi položaj in poklicati 112. V nujnih primerih ali enostavnih poškodbah pa tudi pravilno oskrbeti.

- prenos ponesrečenega - Rautkov prijem, »stolček«, improvizirana nosila iz šotorke in palic
- telefonska številka 112
- prepoznavanje stanja zavesti (zavest – nezavest)
- prepoznavanje stanja poškodovanega (šok, poškodba)
- nezavestni – pravilno preverjanje dihanja, položaj za nezavestnega,
- šok in položaj za šok (preverjanje znakov šoka – močna bledica, izgubljanje zavesti, huda krvavitve...)
- položaj telesa ob poškodbah prsnega koša, trebuha
- uporaba **trikotne rute** – imobilizacija poškodovane roke (ruta pestovalka), noge (noga ob nogo)
- vloga hlajenja poškodovanega dela ob poškodbah in opeklinah
- oskrba manjših krvavitvev (spiranje in obliži), preprečiti zastrupitev rane
- hude krvavitve: digitalni pritisk na žilo – pozna mesta pritiska na telesu za zaustavitev krvavitve, kompresijska obveza (gaza, povoj, pritisk na mesto krvavitve)
- IV pravilno ukrepa v primeru podhladitve telesa, omrzlin udov
- zaščita pred klopi, soncem, dehidracijo; zavedanje posledic
- bolezni in poškodbe na taboru in skavtskih aktivnostih - pravilno ukrepanje in preprečevanje: podhladitev, omrzline, opekline, sončarica, zaprtje/driska, zastrupitev s hrano, dehidracija, žulji, klopi in piki žuželk – alergije, poškodba glave, zvini

ORIENTACIJA IN ODPRAVA

CILJI

IV določi smer neba in se po tem orientira ponoči in podnevi – natančno s kompasom, zadovoljivo brez kompasa.

IV zna s karto ubrati pravo pot proti cilju in oceniti, koliko časa potrebuje za pot.

IV ima osnovno skavtsko opremo in jo pravilno uporablja in skrbi zanjo.

Ob potepih, izhodih se vod uri v rabi kompasa in zemljevida, pripravi opreme in nahrbtnika. Na orientacijskih nalogah znotraj stega in tekmovanjih izven stega pa preizkusimo tudi zahtevnejše dele orientacije.

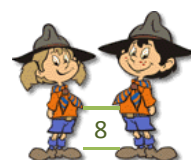
Poskrbimo, da bo znal izvidnik sam spakirati nahrbtnik že kot novinec, na koncu čete pa bo lahko brezskrbno vzel že precej manj opreme.

ORIENTACIJA

- strani neba
- karta - kaj pomenijo glavni simboli na karti (glavna in stranska cesta, voda, daljnovod)
- uporaba kompasa za določitev smeri neba
- potna znamenja
- azimut, kontra-azimut in hoja po azimutu, določitev stojišča
- orientiranje karte
- orientacija brez kompasa (ura, senca, položaj sonca...)
- osnove nočne orientacije (določitev severnice)
- ocenjevanje razdalje, osebne mere za določitev prehojene razdalje
- merilo karte (številčno merilo, grafično merilo)
- ocenjevanje višine
- vpliv kovinskih predmetov na magnetno iglo
- osnove vrisovanja

ODPRAVA

- IV ima osnovno skavtsko opremo (spalka, armafleks, nož, menaška, čutara, palerina, ...)
- IV si sam spakira nahrbtnik tako, da dež ne zmoči oblek; teža je pravilno razporejena – pakiranje za potep in tabor
- IV zna pravilno optati nahrbtnik /nastavitev glede na velikost
- IV pozna prednosti sistema večslojnega (čebulnega) oblačenja in funkcije plasti oblačil
- IV se zna primerno obleči vremenskim razmeram
- IV ima dobro obutev

OPAZOVANJE NARAVE IN STEZOSLEDSTVO

CILJI

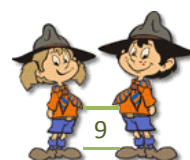
IV v naravi hodi »odprtih oči«.

IV pozna pogoste živali na območju Slovenije, njihove lastnosti, življenjski prostor in navade.

IV se uri v prepoznavanju sledi.

Enako kot pri rastlinah smo se v OŠ veliko učili o živalih. Stezosledstvo začnemo najprej pri svojih korakih, potem okoli hiše itn. Predvsem gre tu za veščine natančnega opazovanja in sklepanja. Ko vemo o živalih več, kot da le obstajajo, potem bodo sprehodi in aktivnosti v naravi dobili dodatno vrednost in v IV spodbujali čudenje nad stvarstvom in spoštovanje do narave. Glej tudi internetno stran [ulovi-sled](#).

- IV pozna nekaj avtohtonih (domorodnih) živali na Slovenskem območju (srna, lisica, volk, medved, zajec, jazbec,...)
- IV pozna stopinje, ki jih najde v gozdovih blizu doma: sledi živali (srna, lisica, jazbec, pes, mačka,...) in sledi človeške civilizacije: tek/hoja človeka, smer vožnje avtomobila, število oseb
- IV pozna navade živali in njihovo prehranjevanje (rastlinojeda, mesojeda, vsejeda žival)
- IV v gozdu opazi stečine, brloge in ostale jasne znake prisotnosti živali (v vseh letnih časih)
- IV pozna njihove življenjske prostore (rob jase, globoko v gozdu, v vodi, ob vodi, v visokogorju)

BIVAKI IN ŠOTORJENJE

CILJI

IV zna postaviti standardni skavtski šotor in bivak iz šotork v vsakem vremenu in v njem prespi, tudi v slabem vremenu.

Znova se logika, da zna IV naštetih čim več možnih naravnih bivakov, obrne v logiko, da naj IV prej dobi izkušnjo prespati v bivaku iz šotork v dežju, kot da dela naravni bivak v lepem vremenu in v primeru slabega vremena skoči v šotor.

- IV pozna šotorsko krilo in ponjavo ter ju razlikuje
- IV dobro napne bivak/šotor (zna narediti leseni klin, zna uporabiti napenjalni vozec)
- IV izbere primeren prostor za postavitev bivaka
- IV zna pospraviti/postaviti šotor tudi v primeru slabega vremena (streho se podre na koncu)
- IV zna postaviti dvokapni bivak iz 3 šotorskih kril ali iz ponjave
- IV pozna vrvni in palčni način vezenja šotorskih kril